

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על היסטוריה ואזרחות בחמ"ד

בס"ד

ירושלים, תמוז תשע"ט, יולי 2019

"זְכוּר יְמוֹת עוֹלָם בֵּינָנוּ שָׁנוֹת דָּוָר וְדָוָר..."

(דברים, לב, ז)

חוזר המפמ"ר להיסטוריה חמ"ד (תש"ף/1)

שלום רב!

שמחה לפרסם את חוזר המפמ"ר תש"ף/1 עוד לפני פתיחת שנת הלימודים לעיונכם ולהיערכותכם המיטבית. ברכת הצלחה בעז"ה לכולנו. בטוחני שבכוחות משותפים וכשטובת התלמידים לנגד עינינו, נשכיל בעז"ה לצעוד יחדיו לקידום לימודי היסטוריה בחמ"ד מתוך שמחת יצירה והתחדשות. צוות ההדרכה ואנוכי נשמח לסייע בכל שאלה.

בברכת הצלחה

ובהערכה רבה

בלהה גליקסברג

מפמ"ר היסטוריה ומפ"א אזרחות בחמ"ד

העתקים:

ד"ר אברהם ליפשיץ, ראש מנהל החמ"ד

ד"ר מירי שליסל, יו"ר המזכירות הפדגוגית

גב' דליה פניג, סגנית יו"ר המזה"פ ומנהלת אגף אי לפיתוח פדגוגי

גב' אלירז קראוס, מנהלת אגף חברה ורוח, מזה"פ

מנהלי מחוזות

מחמ"דים

מפקחים עיי"ס חמ"ד

1. לימודי היסטוריה בחט"ב:

להלן קישור למסמך ההלימה של תכנית הלימודים לכיתות ו'–ח': [קישור](#)
להלן קישור למסמך ההלימה של תכנית הלימודים לכיתה ט': [קישור](#)

ספרי הלימוד המאושרים לכיתות ו'–ט':

כיתה ו' – מדור לדור א'
כיתה ז' – מדור לדור ב'
כיתה ח' – מדור לדור ג'
כיתה ט' – ואלה תולדות – ימי הבית השני ותקופת המשנה והתלמוד, מט"ח
תקופת הבית השני, לילך
ואלה תולדות – היהודים בימי הביניים בעולם הנוצרי ובעולם המוסלמי, מט"ח

2. חט"ע - מועד חורף תש"ף:

במועד החורף תש"ף לא יחול שינוי במסמכי ההלימה הקיימים (29281+29284)) וכן במבנה בחינות הבגרות הקיים בשאלונים אלו.

להלן הקישורים:

הלימה (רגילה) ליחידות החובה: [הלימה 29281](#)
הלימה ליחידות החובה לתלמידים עולים חדשים: [הלימה 29284](#)
מבנה בחינות הבגרות ושמות ספרי הלימוד המאושרים: [מבנה בחינות הבגרות בשאלונים 29281+29284](#)

3. תכנית פר"ח – חט"ע:

החל משנה"ל תש"ף תשולב בלימודי היסטוריה בחמ"ד **תכנית פר"ח** (פדגוגיה רב תחומית/רב חווייתית). התכנית הוצגה השנה בכל ההשתלמויות המחוזיות והמורים שהשתתפו בהשתלמויות אף התנסו בה. גם במסגרות הפיתוח המקצועי בשנה הקרובה נתייחס לתכנית זו. במסגרת הפעימה הראשונה של התכנית, נבחרו שלושה נושאים מתוך תכנית הלימודים בהיסטוריה חמ"ד הנלמדים **בכיתה י"א**. להלן הנושאים: מלחמת העצמאות שלב א', העלייה מברית המועצות בשנות ה-70 והעלייה מאתיופיה. בנושאים אלו הועבר מוקד הלמידה מהחומר ההיסטוריוגרפי המקובל ומהישענות על המורה כמקור הידע אל יצירות בתחום השירה והמדיום הקולנועי. מקריאה או צפייה בטקסטים אלו ומניתוחם ירכשו התלמידים את בסיס הידע הנדרש בנושאים שנבחרו. תפיסה זו מקדמת את ההזדהות הרגשית של התלמידים עם חומרי הלימוד השונים, מקדמת את החוויה, העניין והסקרנות וכמובן מאפשרת סקירה והכרות עם המידע ההיסטורי הנדרש בצורה מיטבית ומקורית. שאלות ברוח תכנית פר"ח ישולבו בבחינות הבגרות החל ממועד הקיץ תש"ף.

להלן המידע שיפורט לקראת החלטה של תכנית פר"ח:

1. מסמכי הלימה מעודכנים לכיתות י' ו-י"א החל משנה"ל תש"ף לשאלונים 29281+29284
2. מבנה בחינות הבגרות החל מקיץ תש"ף בשאלונים 29281+29284
3. ערכה למורה – תכנית פר"ח

1. מסמכי הלימה מעודכנים לשאלונים 29281+29284

על מנת לאפשר הוראה למידה והערכה מיטביים על פי תכנית פר"ח, עודכנו מסמכי ההלימה של יחידות החובה בשאלונים 29281+29284.

מסמכי הלימה אלו יילמדו החל משנה"ל תש"ף בכיתות י' ו-י"א.

מועד ההיבחנות הראשון עליהם יהיה בקיץ תש"ף.

שימו לב! עודכנו גם המונחים המשולבים בתכנית הלימודים.

להלן הקישורים:

הלימה (רגילה) ליחידות החובה – שאלון 29281:

[הלימה שאלון 29281](#)

הלימה ליחידות החובה לתלמידים עולים חדשים – שאלון 29284:

[הלימה שאלון 29284 - עולים](#)

קישור למסמך המונחים המעודכן:

[מסמך מונחים מעודכן](#)

מומלץ לעיין גם בתכנית הלימודים בגרסתה המלאה:

[תכנית לימודים מלאה](#)

2. מבנה בחינות הבגרות בשאלונים 29281+29284

על מנת לאפשר הוראה למידה והערכה מיטביים על פי תכנית פר"ח, עודכן מבנה בחינות הבגרות בשאלונים 29281+29284.

המבנה החדש של בחינות הבגרות ייכנס לתוקף החל ממועד הקיץ תש"ף

מבנה בחינת הבגרות בשאלון 29281:

[מבנה 29281 מתחדש - החל מקיץ תש"ף](#)

מבנה בחינת הבגרות בשאלון 29284:

[מבנה 29284 עולים מתחדש - החל מקיץ תש"ף](#)

3. ערכת תכנית פר"ח

להלן קישור לערכת תכנית פר"ח: [ערכת פר"ח](#)

4. חלופות בהערכה (30%):

להלן קישורים למסמכי החלופות בהערכה:

1. מטלת הביצוע 'חמ"ד ועד': מסמך חמ"ד ועד
2. עבודת החקר – 'חקר קהילה': קישור למסמך חקר קהילות

5. תכנית תמ"ר¹

תכנית תמ"ר מאפשרת לבתי ספר המעוניינים בכך, להמיר את בחינת הבגרות בשתי יחידות החובה בהיסטוריה, בלימוד על דרך החקר. ליבה של תכנית החקר הוא להפוך את התלמיד מ"לומד היסטוריה" להיסטוריון בעצמו, זאת הן על ידי הקניית **מיומנויות חקר** והתנסות בכתיבת **תלקיט-חקר** או **עבודת חקר**. התלמידים לומדים תכנית לימודים מצומצמת יותר תוך הדגשת ההיבט המחקרי. התהליך מלווה בהנחיה צמודה של מורה הכיתה במהלך השיעורים. התכנית מיועדת למורים בעלי מוטיבציה לסחוף את תלמידיהם אל תוך מסע של חקר, על האתגרים הכרוכים בו ועל הרווחים החשובים הטמונים בו.

להלן קישור למסמך 'אבני הדרך': [מסמך אבני הדרך - תכנית תמ"ר וחלוצי הערכה](#)
להלן קישור לנוהל הצטרפות מורים חדשים לתכנית תמ"ר: [נוהל הצטרפות מורים](#)

6. יחידות ההגבר:

בתי ספר שבהם קיימת מגמת היסטוריה או תיפתח בהם השנה מגמה חדשה מתבקשים לדווח על כך בטופס הבא: [דיווח על יחידות ההגבר](#). יש לשלוח את הטופס עד יום חמישי, כ"ה בתשרי תש"ף, 27.9.2019. להלן קישור באתר המפמ"ר של 'היסטוריה בחמ"ד'. חשוב להיכנס אל הקישור ולקרוא היטב את ההנחיות והעדכונים: [אתר המפמ"ר - יחידות ההגבר](#)

שימו לב:

- א. ללוח הזמנים המעודכן לשנת תש"ף.
- ב. ללמד ביחידות רביעית וחמישית על פי מסמך ההלימה של [היסטוריה חמ"ד](#) - סמל שאלון 29381.
- ג. לעדכונים הבאים:

¹ ותכנית 'חלוצי הערכה'.

- ביחידת ההערכה החלופית: הסוגיה העוסקת בתפקיד ההיסטוריון.
- ביחידת קרקוב – התווספו מאמרים חדשים.

בכל שאלה ניתן לפנות אל המדריכה הארצית אבישג פרידמן במייל: avishagfridman@gmail.com.

7. פיתוח מקצועי – תש"ף:

בשנה"ל תש"ף יתקיימו מגוון השתלמויות, כנסים וימי עיון. חשוב מאוד שכל מורה ישתלב באחת ההשתלמויות לפי צרכיו הפדגוגיים.

להלן מסמך הפיתוח המקצועי לשנה הקרובה: [פרסום פיתוח מקצועי - מפורט](#)

7: צוות ההדרכה בהיסטוריה – תש"ף

רשימת המדריכים להיסטוריה בחמ"ד תפורסם בהקדם.

8. אתרים - לשימושכם:

1. [אתר המפמ"ר](#)
2. [נקדימון](#)
3. [קבוצת הפייסבוק - מורים להיסטוריה בחמ"ד](#). מוזמנים להצטרף.
4. [המרחב הפדגוגי](#)
5. [תיק תכניות לימודים](#)

בברכת הצלחה

חנה